

شایستگی های ریاضی مورد

کارشناسی خودشان، تنها دو درس مرتبط با ریاضی می گذرانند تا بتوانند از عهده تدریس کتاب های ریاضی هر شش پایه دوره ابتدایی برآیند. در ضمن، سرفصل این دو درس به گونه ای بود که گویا فرض شده بود، دانشجویان با محتوای ریاضی سرفصل های دوره ابتدایی مشکلی ندارند و تسلط آنان بر آن موضوعها قابل قبول است. تنها مشکل آن ها به نوع تدریس و چگونگی آموزش محدود می شود!

با تغییر برنامه های درسی دانشگاه فرهنگیان، برنامه درسی دوره ابتدایی هم مورد بازنگری قرار گرفت و در مراجع مربوطه تصویب شد. به طوری که دانشجویان ورودی مهر ماه سال ۱۳۹۹ و پس از آن، براساس برنامه جدید آموزش می بینند. در این برنامه چهار درس دو واحدی برای ریاضی و آموزش ریاضی پیش بینی شده است که در هر سال تحصیلی، دانشجویان باید یکی از این درس ها را بگذرانند.

یکی از این چهار درس با عنوان «ریاضی پایه»، همچنان که از نام آن پیداست، کاملاً محتوای ریاضی دارد و سرفصل های آن به گونه ای است که محتوای ریاضی هر شش پایه ابتدایی را در سطحی فراتر از کتاب ها و برنامه درسی پوشش می دهد. این درس معمولاً در سال اول دوره کارشناسی به دانشجویان - معلمان ارائه می شود. سه درس دیگر در حوزه آموزش ریاضی، با موضوع ها و مباحث ریاضی دوره

درباره دانش مورد نیاز معلمان ریاضی و توانایی ها و شایستگی های مورد انتظار از آنان، در منابع پژوهشی مطالب، دسته بندی ها و چارچوب های زیادی وجود دارند که هدف این نوشته پرداختن به جزئیات آن ها نیست. در این چند سطر، نگاهی اجمالی داریم به وضع موجود معلمان دوره ابتدایی، در زمینه آموزش های پیش از خدمت آنان در حوزه آموزش ریاضی.

«دانشگاه فرهنگیان»، در پژوهشی داخلی، به دنبال ارزیابی دانش فارسی، علوم و ریاضی دانشجویان - معلمان رشته آموزش ابتدایی خود بود. دانشجویان - معلمان پردیس هایی از استان های محروم، برخوردار و متوسط به صورت خوشه ای انتخاب شدند. نتایج پژوهش نشان داد که دانش ریاضی شرکت کنندگان در تحقیق، در مورد مفاهیم ریاضی موجود در کتاب های شش گانه دوره ابتدایی در سطح قابل قبولی قرار ندارد.

تا سال ۱۳۹۹، دانشجویان - معلمان دوره کارشناسی رشته آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، در برنامه درسی خود فقط دو درس در مورد آموزش ریاضی داشتند: «آموزش ریاضی» و «مبانی آموزش ریاضی» که هر کدام به ارزش سه واحد درسی بودند. یعنی دانشجویان - معلمان رشته آموزش ابتدایی، صرف نظر از نوع دیپلم خود (ریاضی فیزیک، علوم تجربی یا علوم انسانی)، در طول چهار سال دوره

نیاز معلمان دوره ابتدایی

علاوه بر برنامه درسی خوب، لازم است منابع درسی مناسب و روزآمدی به زبان فارسی برای دانشجو - معلمان تهیه شود. در این زمینه نهضت تولید کتاب‌های درسی در دانشگاه فرهنگیان به راه افتاده است. امیدواریم منابع جامع و روزآمدی برای درس‌های دانشجویان این دانشگاه که اکثرشان معلمان آینده کشورمان را تشکیل می‌دهند، تهیه شود.

در هر حال، شایستگی‌های مورد انتظار از معلمان ابتدایی در حوزه ریاضی فراوان‌اند. در این زمینه پژوهش‌هایی در دنیا و ایران انجام شده‌اند و به پژوهش‌های بیشتری به‌ویژه در کشور خودمان و به‌خصوص برای دوران پساکرونا نیازمندیم. در این زمینه مجله «رشد آموزش ریاضی» منتظر دریافت گزارش تجربه‌های زیسته مدرسان دانشگاه فرهنگیان و سایر صاحب نظران است تا نظرات و نقدهای خود را به برنامه درسی فعلی، شیوه انتخاب و آموزش معلمان دوره ابتدایی آینده از منظر توانایی‌های ریاضی آنان، با مخاطبان در میان بگذارند. البته شرایط کسانی که از مسیر ماده ۲۸ اساسنامه دانشگاه فرهنگیان با شرکت در آزمون استخدامی متمرکز دستگاه‌های اجرایی، به‌عنوان آموزگاران دوره ابتدایی، وارد عرصه تعلیم و تربیت کشور می‌شوند، بحث کاملاً متفاوتی است و پرداختن به آن مجال دیگری را می‌طلبد.

رضا حیدری فزلیجه

ابتدایی مرتبط هستند که دانشجو - معلمان باید در سال‌های دوم، سوم و چهارم آن‌ها را بگذرانند.

البته که تغییر برنامه درسی و افزایش اندک واحدهای درسی ریاضی معلمان آینده دوره ابتدایی موجب خرسندی است و به هر حال یک گام به جلو محسوب می‌شود، اما به هیچ وجه کافی نیست. نکته قابل ذکر و البته با درجه اهمیت نسبتاً بالا، چگونگی تدریس این واحدها به دانشجو - معلمان دوره ابتدایی است. ایدئال آن است که این درس‌ها توسط اعضای هیئت علمی با مدرک دکترای آموزش ریاضی یا ریاضی‌دانان مطلع از حوزه آموزش ریاضی ارائه شوند.

اما از میان حدود ۱۰۰ پردیس و مرکز آموزش عالی این دانشگاه در سراسر کشور، تعداد مراکز دارای هیئت علمی با شرایط گفته شده، انگشت‌شمار است. در یک دوره آموزشی که با شرکت مدرسان درس‌های ریاضی دوره کارشناسی رشته آموزش ریاضی برگزار شد و مدرسانی از سراسر کشور و همه پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان شرکت داشتند، براساس مشاهدات نویسنده این سطور، معلوم شد که تنوع بسیار زیادی در شکل ارائه درس‌های ریاضی دوره کارشناسی رشته آموزش ابتدایی وجود دارد. بسیاری از مدرسان بر محتوای ریاضی تأکید بیشتری داشتند و اصالت را به آن می‌دادند. عده کمی از آن‌ها هم بر روش‌های آموزش ریاضی متمرکز بودند.